

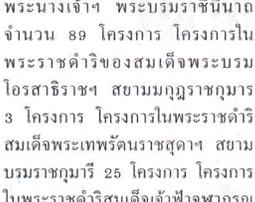
รายงานพิเศษ

'กรมหมอดิน' มุ่งมั่นสานต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อนุรักษ์-พัฒนาดินให้ใช้ประโยชน์ยั่งยืน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรเสมือนหนึ่งเป็นความทุกข์ของพระองค์ จึงทรงมีพระราชดำริที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ให้เกิดความ "พออยู่ พอกิน" พระองค์ทรงใช้พระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรของพระองค์ตลอดมา จึงก่อให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ มากมาย กว่า 4,100 โครงการกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ที่ผ่านมานั้น เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินกัน อย่างขาดความระมัดระวังและไม่มีการบำรุงรักษา จึงทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งด้านเคมีและกายภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากไม่ได้รับการแก้ไขย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีแนวพระราชดำริเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องของดิน ทั้งในแง่ของการแก้ไขปัญหาดินที่เสื่อมโทรม ดินมีปัญหา เช่น ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินขาดคุณภาพ และการขาดแคลนที่ดินทำกิน สำหรับเกษตรกร กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหนึ่งที่น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาดำเนินการและขยายผลพัฒนาโครงการ เพื่อพลิกฟื้นผืนดินให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้งนั้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเพาะปลูก และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

เครื่องทักต์ หมมโต

นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเปิดเผยว่า โครงการพัฒนาที่ดินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการในลักษณะบูรณาการหลายหน่วยงานร่วมกัน ที่ตั้งโครงการมักเป็นพื้นที่ที่สภาพดินมีปัญหา ส่วนใหญ่มักเกี่ยวกับที่ดินที่มีปัญหาขาดความอุดมสมบูรณ์ทำการเพาะปลูกไม่ได้ ราษฎรไม่สามารถผลิตอาหารเพื่อบริโภคได้พอเพียง เช่น พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดภาคใต้ พื้นที่ลาดชันสูง พื้นที่ภูเขาที่มีปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินมีส่วนร่วมดำเนินการในโครงการพระราชดำรินานอย่างต่อเนื่อง รวมจำนวน 149 โครงการ ได้แก่โครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจำนวน 31 โครงการ โครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า

พระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ จำนวน 89 โครงการ โครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 3 โครงการ โครงการในพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 25 โครงการ โครงการในพระราชดำริสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหมาทปรังษยา 1 โครงการ โดยกิจกรรมหลักที่ดำเนินการในภาพรวมของกรมคือ ดำเนินการจัดทำแผนที่ระดับ แผนที่ขอบเขตและวางแผนการใช้ที่ดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำคันคูรับน้ำรอบเขา ทำขั้นบันไดดิน คันดินเบนน้ำ บ่อคักตะกอนอาคารชลประทาน ทางลำเลียงน้ำในนา การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงแปลงนาลักษณะ 1-3 การปรับปรุงดินโดยการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง การโดกลบปุ๋ยพืชสดเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ปรับสภาพดินกรดด้วยปูนโดโลไมท์ ปูนมาร์ล หินปูนฝุ่น ปรับสภาพดินเค็มด้วยยิปซัม และถ่ายถอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินสมัยใหม่แก่เกษตรกร เพื่อให้มี

การพัฒนากิจกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ที่ได้พระราชทานพระราชดำริวิธีการ แก่ดินเปรี้ยว โดยให้มีการทดลองทำดินให้เปรี้ยวจัด โดยการระบายน้ำให้แห้งและศึกษาวิธีแก้ดินเปรี้ยว เพื่อนำมาผลสำเร็จที่ได้ไปแก้ปัญหาดินเปรี้ยวให้แก่ราษฎรที่มีปัญหาในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส และผลจากความสำเร็จกรมพัฒนาที่ดินจึงได้นำไปขยายผลปฏิบัติ ในพื้นที่โครงการพัฒนามูลุมน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พื้นที่ 4,000 ไร่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นดินเปรี้ยวจัดปลูกพืชไม่เจริญงอกงาม ผลผลิตที่ได้ต่ำ เกษตรกรจึงปล่อยพื้นที่ทิ้งร้าง และหันไปทำการเลี้ยงสัตว์หรือออกไปรับจ้างต่างถิ่นแทน ซึ่งกรม ก็ได้เข้าไปพัฒนาพื้นที่ จนขณะนี้พื้นที่นั้นสามารถปลูกข้าวได้ ทำให้ชาวบ้านกลับคืนถิ่นมาทำมาหากินในพื้นที่ของตนเองได้อีกครั้ง

ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล และด้วยพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเป็นจอมปราชญ์ด้านการจัดการทรัพยากรดินอย่างแท้จริง ทรงได้ประยุกต์แนวคิดต่างๆ จากทฤษฎีและภูมิปัญญา แล้วทรงมีพระราชดำริ ในการศึกษา ทดลอง วิจัย เพื่อแก้ปัญหาดินด้วยวิธีการต่างๆ ด้วยวิธีง่าย ๆ เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ทันที และแนวพระราชดำริได้นำไปขยายผลในทางปฏิบัติจนเกิดประโยชน์ในการพัฒนาที่ดิน ช่วยแก้ไขปัญหให้กับเกษตรกรได้เป็นอย่างดี ทำให้ราษฎรมีที่ทำกินและเพาะปลูกได้ ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับเกษตรกรอย่างยั่งยืน

อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินกล่าวอีกว่า "ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ" กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำงานรับใช้เบื้องพระยุคลบาท ซึ่งถือเป็นความภาคภูมิใจ เป็นสิริมงคลอย่างสูงแก่ชีวิตของผู้ได้ปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง และตั้งใจปฏิบัติงานสนองพระราชดำรินานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้แนวพระราชดำริที่ทรงมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโอกาสต่างๆ นั้น ได้ถูกนำมาขยายผลในการปฏิบัติงานเกิดประโยชน์ในการพัฒนาที่ดินให้แก่ราษฎรอย่างทั่วถึงทุกภูมิภาค จนเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันว่า ๘ ทรงเป็นกษัตริย์เกษตรกร โดยแท้จริง

ส่วนร่วมในการทำงานและเป็นความต้องการของเกษตรกรจนสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับราษฎรเหล่านั้น ได้อยู่ดีกินดี มีอาชีพที่มั่นคงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ดินได้อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาที่ดินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นพิพิธอภินิหารธรรมชาติให้เกษตรกรได้ศึกษา ดังเช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ทรงให้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2522 เพื่อทำการศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อให้พื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องดินสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อีกครั้งหนึ่ง หรือศูนย์ศึกษา